

Skupno odprto pismo guvernerjem EIB

Za:

mag. Mateja Vraničar Erman, ministrica za finance

Ministrstvo za finance

Župančičeva 3,

1000 Ljubljana

Ljubljana, 18. junij 2018

Spoštovana guvernerka EIB, ga. Vraničar Erman,

EIB praznuje 60. obletnico, kar je častitljiva starost.

Kot javni posojilodajalec za zasebne in javne naložbe je imela banka Evropske unije (EU) v preteklosti ključno vlogo pri krepitvi kohezije EU, kar je cilj, ki v končni fazi koristi evropskim državljanom. V zadnjem desetletju pa je banka dobila večjo makroekonomsko vlogo v EU, ki jo podpirajo različna povečanja kapitala in dostop do jamstvenega sklada preko Naložbenega načrta za Evropo. Naloga EIB je vse bolj postala tudi to, da podpira zunanje ukrepe EU.

Na obzorju so novi izzivi, zlasti v okviru pogajanj o naslednjem proračunu EU in ob prihajajočih evropskih volitvah. 60. obletnica EIB je torej priložnost, da pogledamo, česa smo se ob delovanju banke naučili, obenem pa je tudi priložnost, da pogledamo naprej in naslovimo strukturne probleme, povezane s poslovnim modelom in praksami banke.

Prepričani smo, da je skrajni čas, da nadaljujemo s temeljito reformo EIB in ponovno preučimo osrednji cilj njenih naložb. Da bi povečali pozitiven vpliv poslovanja banke na trajnostni razvoj EU, se zdi potrebna natančnejša izbira naložb, ki daje prednost kakovosti pred količino. Čeprav bodo javne finance EU ključne za doseganje ciljev trajnostnega razvoja EU, nadaljevanje po stari poti ni več možno.

V svoji vlogi guvernerke EIB in ministrice za finance ste pooblaščen, da sodoločite načela, ki se uporabljajo za poslovanje banke, in da v svoji državi začnete javno razpravo o strukturnih reformah banke EU.

Na podlagi desetletnih izkušenj pri spremljanju poslovanja in politik EIB, predlagamo naslednjih 9 ključnih priporočil, ki lahko banko postavijo na trajnostno pot in povečajo njen prispevek k preoblikovanju evropskega gospodarstva in družbe na način, ki je v javnem interesu:

1 / EIB naj postane vodilni akter na področju naslavljanja podnebnih sprememb: Uskladitev aktivnosti banke s Pariškim sporazumom bo prispevala k trajnostnemu razvoju na svetovni ravni. V tem okviru podpora fosilnim gorivom ni več upravičena. Namesto tega morajo podnebni ukrepi banke povečati naložbe v energetske učinkovitost in razpršene obnovljive vire z izboljšanimi lokalnimi in regionalnimi učinki.

2 / EIB se mora demokratizirati še naprej: V času, ko se zaupanje v javne institucije, zlasti v institucije EU, zmanjšuje, je še toliko bolj pomembno, da se EIB še bolj odpre za interakcijo z državljanji Evrope. Prizadevanja za sodelovanje javnosti pri oblikovanju politik banke je treba okrepiti. Poleg tega mora banka še naprej zagotavljati, da se lokalne skupnosti in državljanji, na katere vplivajo njene dejavnosti, smiselno vključujejo v posvetovanja in imajo dostop do učinkovitih in neodvisnih pritožbenih mehanizmov.

Vodstvena struktura EIB je stara 60 let in se je od nastanka razvijala le malo. Čas je za resnično prenovu. EIB bi morala v svoje upravne organe prinesiti več dialoga, transparentnosti in odgovornosti.

Celo brez spreminjanja svojega sedanjega statuta, bi bil ključen korak k bolj ozaveščenemu in odgovornemu ter demokratičnemu odločanju to, da bi boljše usposobila člane Sveta direktorjev – predstavnike držav članic – za izpolnjevanje njihovega poslanstva nadziranja upravljanja banke.

3 / Okrepiti je treba zunanji nadzor nad EIB: niz institucij EU bi lahko zagotovil upoštevanje vrednot in standardov EU v banki EU. Evropski komisiji, Evropskemu parlamentu, Evropskemu računskemu sodišču in Evropskemu uradu za boj proti goljufijam bi bilo treba dodeliti močnejše pristojnosti za nadzor in vplivanje na strateške usmeritve, politike in dejavnosti EIB, kar bi okrepilo odgovornost banke.

4 / EIB mora dvigniti standarde transparentnosti: EIB mora povečati svojo transparentnost, tako pri upravnih organih, kot na ravni projekta. Namesto sistematičnega skrivanja za poslovno zaupnostjo, bi morala banka dovoliti, da prevlada javni interes. Posebno pozornost bi bilo treba nameniti povečanju preglednosti poslovanja EIB prek finančnih posrednikov (predvsem komercialnih bank in investicijskih skladov).

5 / EIB mora sprejeti politiko glede izogibanja davkom: V luči nedavnih davčnih škandalov je sprejetje odgovorne davčne politike nujno, da se zagotovi, da EIB ne bo financirala strank, ki so vključene v sisteme za izogibanje davkov in davčne utaje. Takšna politika bi banko postavila vodilni položaj med javnimi financerji.

6 / Prednostna obravnava človekovih pravic: Zaščita in spodbujanje človekovih pravic mora postati prednostna naloga EIB. Banka mora na projektni ravni okrepiti skrbnostne preglede in s tem zagotoviti, da projekti, ki jih podpira, spoštujejo temeljne vrednote zunanjih ukrepov EU in ne kršijo človekovih pravic.

7 / Javne naložbe ne bi smele krepiti 'Evrope kot utrdbe': Nedavna prizadevanja za spodbujanje EIB k večji dejavnosti na področju obrambe in varnosti ter pri upravljanju migracij in nadzoru na mejah niso v skladu s primarnim poslanstvom EIB in ne smejo biti del mandata družbeno in okoljsko odgovornega posojilodajalca.

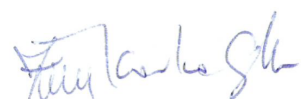
8 / Okrepiti je treba skrbnostne preglede in nadzor nad naložbami: Skrajnji čas je, da EIB resnično začne izvajati svojo politiko "nične strpnosti do goljufij in korupcije". Niz naložb v projekte, za katere potekajo preiskave o korupciji, postavlja pod vprašaj prakse banke na tem področju. Nedavni primer Dieselgate kaže, da mora EIB izboljšati svoj nadzor in skrbne preglede za vse projekte, ki jih podpira, zlasti kadar se javna podpora dodeli zasebnemu sektorju.

9 / Prekiniti je treba katastrofalno financiranje javno-zasebnih partnerstev: Vloga EIB presega zagotavljanje finančne donosnosti za banko. Odgovorna je za zagotavljanje, da projekti koristijo evropskim državljanom in državam članicam tudi v gospodarskem smislu. EIB je podprla več projektov, ki so se izkazali za finančne polomije, tako za javne dolgove, kot za državljanke, od projekta Castor v Španiji do različnih projektov na Irskem, v Grčiji ali Španiji, ki jih je identificiralo Evropsko računsko sodišče. V vseh finančnih instrumentih, ki jih upravlja EIB, bi moral prevladati javni interes.

Upamo, da boste upoštevali te zahteve in v svoji vlogi guvernerke EIB in finančne ministrice ustrezno ukrepali. V zvezi s tem lahko računate na nadzor in podporo civilne družbe.

S spoštovanjem,

V imenu podpisnic

Živa Kavka Gobbo, predsednica Focusa, društva za sonaraven razvoj

Bankwatch Romania

Both ENDS (the Netherlands)

Bretton Woods Project (United Kingdom)

CEE Bankwatch Network

Centre for Transport and Energy (Czechia)

CEPA - FoE Slovakia

CNCD-11.11.11 (Belgium)

Counter Balance (Czechia)

The Corner House (United Kingdom)

Estonian Green Movement - FoE Estonia

Focus (Slovenia)

Green Liberty (Latvia)

Hnutí Duha - FoE Czech Republic

Les Amis de la Terre (France)

National Society of Conservationists - FoE Hungary (Spain)

Observatori del Deute en la Globalització

Polish Green Network

Platform London (United Kingdom)

Re: Common (Italy)

Urgewald (Germany)

Za Zemiata - FoE Bulgaria

